

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	8693 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.12.2021 р.

Справа № 1483/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Лопушняк Василь Іванович – головуєчий,
Василишин Роман Дмитрович,
Власенко Володимир Анатолійович,
Вовк Стах Осипович,
Геник Ярослав Вячеславович,
Гончарова Олена Вікторівна,
Пастухов Валерій Іванович,
Сатарова Тетяна Миколаївна,
Центилю Леонід Васильович,

за участі запрошених осіб:

Кічура Володимир Петрович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8693
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Загалом цілі ОП чітко сформовані та відображають загальні тенденції місії та стратегії розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет», яка наразі проходить процес оновлення. Водночас цілком слушним є зауваження ЕГ щодо того, що мета ОП за своїм змістом не відповідає цілі предметної області діючого стандарту, оскільки в описовій частині не включає в себе ключових аспектів, що стосуються розв'язання складних задач і проблем лісового та мисливського господарства.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Експертною групою встановлено наявність залучення зацікавлених сторін до перегляду та модернізації освітньої програми, однак на думку ЕГ, опитування щодо вдосконалення ОП носить загальний характер, що значно ускладнює формування конкретних пропозицій щодо покращення змісту саме цієї освітньої програми.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Загалом відповідає змісту підкритерію, однак сучасні тенденції розвитку спеціальності потребують врахування адаптації лісового господарства до наявних кліматичних змін, особливо в умовах Українських Карпат. Певну відповідність у цьому напрямі встановлено ЕГ, однак у змістовному намовленні ОК професійної підготовки згадані аспекти відображені частково.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Формально зміст ОП дозволяє досягти відповідних програмних результатів навчання, водночас є зауваження до формування матриці відповідностей у межах ОП, яка не відповідає встановленим у Стандарті вищої освіти взаємозв'язкам між програмними результатами навчання та компетентностям. Зокрема, вивчення ОК 1 «Ділова іноземна мова» мабуть не зможе забезпечити випускникам набуття фахової компетентності ФК 6 «Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля» без відповідних фахових знань. Тому, без приведення більшості взаємозв'язків між програмними результатами навчання, компетентностями та ОК у відповідність Стандарту вищої освіти України підготовки магістра спеціальності – 205 Лісове господарство, важко встановити відповідність змісту ОП вимогам цього підкритерію.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС та відповідає Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство». Вибіркова складова становить 23 кредити, що забезпечує 25,6 % вибіркового дисциплін. Водночас, варто відмітити наявність вагомих зауважень щодо невідповідності фактичних обсягів тижневого навантаження здобувачів тим, які зазначені у відповідних положеннях ЗВО. Також ЕГ цілком слушно вказує на те, що згідно з матрицею відповідності обов'язкових дисциплін, наразі ОП не забезпечує набуття фахової компетентності ФК 3 жодним освітнім компонентом.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Змістовне наповнення ОП є достатньо структурованим. Водночас експертною групою встановлено обґрунтовані недоліки, які можна виправити протягом одного року. Зокрема, формування змісту ОП на основі ОП бакалаврського рівня без врахування вимог відповідного Стандарту щодо наявності дослідницької складової у підготовці фахівців третього освітнього ступеня. Наявність недоліків, описаних ЕГ, щодо взаємозв'язків між освітніми компонентами та певний формальний підхід до формування змісту та структури ОП не дозволяють робити висновок про доведену спроможність досягати цілей та програмних результатів навчання.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, за виключенням зауважень наведених у звіті ЕГ.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обов'язку, передбаченому законодавством

У ЗВО існує низка Положень, які регламентують особливості організації освітнього процесу, зокрема «Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ». Вказане Положення у тому числі регламентує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти. Водночас, у ЗВО процес формування реальної вибіркової ще не вийшов на якісно новий рівень, оскільки блокова попарна система вибіркового дисциплін включає в себе освітні компоненти дуже подібні за змістом та обмежують студентів у виборі. Зокрема, для вибору пропонуються дисципліни «Регіональне лісівництво» та «Лісівництво в гірських умовах»; «Біологічна продуктивність лісів» та «Моделювання продуктивності лісів» тощо. Як правило запропоновані для вибору дисципліни викладаються одним і тим же НПП. Варто також зазначити, що передумовами до вивчення більшості вибіркового дисциплін, слугують дисципліни відсутні у представленому навчальному плані цього освітнього ступеня. На веб-сторінці випускової кафедри відсутня інформація щодо переліку та робочих програм вибіркового компонентів ОП. Наразі є тільки посилання у звіті ЕГ, хоча яким чином студенти та інші стейкхолдери знаходять відповідну інформацію на сайті, залишається загадкою. На сторінці випускової кафедри «Лісівництва» узагалі відсутня вкладка щодо освітнього процесу.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка за дуальною формою навчання в межах ОП не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Питання неформальної освіти у ЗВО врегульовані документом «Положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ»», однак згадане положення не передбачає часткового врахування здобутих результатів у межах конкретних дисциплін (окремих тем чи модулів). У навчальних програмах дисциплін також відсутня інформація щодо визнання результатів здобутих у неформальній освіті. Також ЕГ встановлено неможливість визнання здобутих результатів у межах ОК першого семестру навчання. Недоліком також є надмірна бюрократична регуляція цього питання, що значно ускладнює таку можливість для студентів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Зауваження наведені до підкритерію 2.4 та 3.4 вказують на існування певних проблем з повноцінним функціонуванням студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи у межах освітнього процесу за цією ОП. Водночас позитивним аспектом є наявність власного навчального порталу на базі платформи Moodle, на якому в кожного студента є доступ за власними логінами та паролями.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

На веб-сторінці випускової кафедри не представлені навчальні програми дисциплін. Водночас за діючим посиланням у звіті ЕГ вдалося з'ясувати, що у вказані програми не містять інформації про визнання результатів здобутих у

неформальній освіті. Також у них відсутня інформація щодо дотримання академічної доброчесності. Це вказує на певні недоліки у підходах до своєчасного надання доступної і зрозумілої інформації для здобувачів вищої освіти.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

З інформації наведеної на офіційній сторінці випускової кафедри, студенти не досить активно приймають участь у роботі різних наукових конференцій. Також у межах випускової кафедри не функціонує жоден науковий гурток.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Позитивні аспекти у цьому контексті ЗВО демонструє. Однак, варто зазначити, що підвищення кваліфікації викладачів не завжди відповідають дисциплінам, що викладаються на ОП.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, за винятком того, що студенти ОП жодним чином не залучені до міжнародної мобільності. На веб-сторінці випускової кафедри відсутня інформація щодо активностей у напрямі інтернаціоналізації діяльності НПП кафедри.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Зальні правила проведення контрольних заходів та інші аспекти пов'язані з цим процесом дійсно унормовані низкою положень ЗВО.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Питання академічної доброчесності у ЗВО врегульоване певними положеннями, зокрема «Положенням про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ», однак у більшості випадків акцентується увага лише на запобіганні плагіату. На сьогодні практично у всіх ЗВО є окремі порушення академічної доброчесності, адже українські студенти тільки на шляху розуміння негативного впливу для їхнього фахового рівня таких елементів навчального процесу як списування, виконання на замовлення курсових та дипломних робіт тощо.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Варто зазначити, що у складі випускової кафедри лісівництва є штатні науково-педагогічні працівники, які мають наукові ступені за спеціальностями лісівничого профілю: 06.03.01; 06.03.02; 06.03.03. Загалом кадровий потенціал є достатнім для підготовки фахівців за цією спеціальністю. Водночас цілком обґрунтованими є зауваження ЕГ, щодо ст. викл Смужаниця Я.В., який здійснює викладання дисципліни «Охорона праці в галузі». У відповіді ЗВО на звіт ЕГ не прозвучала переконлива думка щодо необґрунтованості зауваження ЕГ.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

За формалізацією процедур, зміст відповідає вимогам підкритерію.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО декларує активне залучення до організації та реалізації освітнього процесу роботодавців. На підтвердження цього наведено низку укладених договорів про співпрацю. Однак підтверджені реальності функціонування процесу залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу немає, зокрема у публічному інформаційному просторі кафедри лісівництва.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЕГ було встановлено, що роботодавці були залучені для читання гостьових лекцій, однак це окремі одиничні зустрічі опосередкованого навчального спрямування, які не мають системного характеру. Водночас ЕГ також відзначає, що роботодавці не залучені до аудиторних занять.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічні ресурси кафедри лісівництва у частині навчально-методичного забезпечення за ОП «Лісове господарство» не дозволяє повноцінно забезпечити досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Водночас потенційно протягом року цю ситуацію можна виправити. Загалом, за даними звіту ЕГ у структурі кафедри лісівництва функціонує навчально-наукова лабораторія біології лісу та мисливствознавства. Робота якої спрямована на виконання угод із лісгосподарськими підприємствами та мисливськими організаціями Закарпатської області. Вона практично не задіяна у освітньому процесі, через недостатність, а у окремих випадках, відсутність достатньої кількості спеціалізованого лабораторного обладнання. Мізерна кількість навчально-методичного забезпечення та спеціалізованого обладнання є критичним зауваженням щодо якості підготовки здобувачів вищої освіти за цією ОП. Окремі одиничні приклади лісівничого обладнання є недостатньою умовою підготовки кваліфікованих кадрів для лісової галузі, оскільки важливо не тільки демонструвати це обладнання студентам, а дати можливість кожному студенту працювати з цим обладнанням для набуття відповідних практичних навичок. Підтвердженням цьому слугує копія інвентаризаційного опису (на 1.10.2020 р.), посилання на який є звіті ЕГ, де відмічено наявність лише трьох висотомірів, одного далекоміра та трьох мірних вилок. Це все спеціалізоване обладнання для підготовки фахівців лісового господарства.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, однак не передбачена можливість анонімного звернення з вагомою доказовою базою щодо конфліктних ситуацій, а відтак й обмежено студентський інструментарій захисту своїх прав та свобод в умовах дистанційного навчання студентів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, однак на сайті ЗВО та випускової кафедри відсутнє підтвердження процесу системного моніторингу змісту освітньої програми.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

У відомостях про самооцінювання та у звіті експертної групи декларується певна участь студентства у перегляді освітньої програми. Водночас на думку ЕГ, до слабких сторін слід віднести те, що магістранти не вносили конкретних пропозицій стосовно покращення ОП Лісове господарство.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У звіті про самооцінювання декларується активна участь стейкхолдерів у перегляді освітньої програми. Однак окремі пропозиції звучать досить формально й не відповідають тим пріоритетним завданням, які стоять перед лісівниками регіону, щодо збереження та сталого використання лісових ресурсів.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, за виключенням побажань ЕГ.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, однак рішення проектної групи щодо реагування на недоліки ОП є не системними. Зокрема, щодо введення курсової роботи з вибіркової дисципліни «Регіональне лісівництво», з начебто метою покращення підготовки здобувачів у напрямі особливостей ведення лісового господарства в гірських

умовах (хоча існує інша дисципліна «Лісівництво в гірських умовах»). Цим створюються передумови для нерівності змістовного наповнення й навантаження у межах вибіркового дисциплін, а відповідно опосередкований вплив на вибір студентами індивідуальної освітньої траєкторії. Водночас, для покращення підготовки здобувачів варто було б звернути увагу на обов'язкові дисципліни.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Наведені раніше зауваження (до попередніх підкритеріїв) вказують, що на формування культури якості у ЗВО потрібно ще докласти зусиль усім учасникам освітнього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті ЗВО недостатньо інформації, яка б ілюструвала реальні процеси у межах освітньої програми «Лісове господарство». Зокрема на сторінці кафедри лісівництва відсутня можливість переходу на вкладку «Інфо-центр», на яку спрямовують усі посилання із звіту ЕГ. На сторінці випускової кафедри «Лісівництва» узагалі відсутня вкладка щодо освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-forests>). Складається враження, що ця інформація доступна тільки для учасників акредитації (експертної групи) і не є публічною для інших учасників освітнього процесу. Тому до публічності та прозорості, зокрема у межах цієї ОП, є вагомим зауваження.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

ЗВО варто звернути увагу на сучасні тенденції розвитку спеціальності, зокрема врахування адаптації лісового господарства до наявних кліматичних змін у гірських лісах, а не акцентувати увагу на розвитку мисливства. Освітню програму необхідно скорегувати у напрямі уточнення мети ОП з констатацією орієнтації на підготовку фахівців на ведення лісового господарства з урахуванням його регіональних особливостей.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ЗВО варто активізувати роботу щодо удосконалення змісту освітньої програми у напрямі приведення у відповідність описової частини ОП діючому Стандарту. Також необхідно привести тижневе навчальне навантаження до вимог діючого у ЗВО Положення. Забезпечити логічний взаємозв'язок у структурі освітнього процесу під час вивчення фахових дисциплін, зокрема у межах робочих начальних програм, з урахування тощо, що вступниками на ОП можуть бути й випускники інших ОП та спеціальностей.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ЗВО слід конкретизувати у робочих програмах навчальних дисциплін питання визнання результатів здобутих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ЗВО варто працювати над удосконаленням студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи, зокрема щодо вибору індивідуальної освітньої траєкторії. У робочих програмах навчальних дисциплін необхідно чітко визначити вимоги до дотримання академічної доброчесності та відповідальність за їх порушення. Також слід ширше представляти інформацію щодо наукових здобутків студентів та НПП, міжнародну діяльність НПП на веб-сторінці випускової кафедри. Започаткувати діяльність студентського наукового гуртка.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ЗВО варто продовжити популяризацію академічної доброчесності на всіх етапах освітнього процесу.

Критерій 6. Людські ресурси

ЗВО варто увагу на необхідність усунення невідповідностей зазначених у звіті експертної групи. Також необхідно активізувати наукову роботу НПП випускової кафедри, у тому числі й у напрямі інтернаціоналізації наукових

досліджень та участі у конкурсах наукових проєктів МОН України.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ЗВО необхідно направити зусилля на покращення стану матеріально-технічних ресурсів кафедри лісівництва у частині спеціалізованого обладнання та навчально-методичного забезпечення за ОП «Лісове господарство». Зокрема необхідно розглянути можливість створення навчальних лабораторій лісівничого спрямування. Враховуючи, що невідповідність матеріальних ресурсів та освітнього середовища є критичним зауваженням щодо якості підготовки здобувачів вищої освіти за цією ОП. Необхідно також вирішити питання забезпечення достатньої кількості та асортименту спеціалізованих лісівничих приладів для набуття відповідних практичних навичок усіма студентами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

За сайті ЗВО варто розміщувати інформацію про враховані ініціативи роботодавців та студентів щодо покращення змісту освітньої програми з метою стимулювання їхньої зацікавленості у продовженні моніторингу освітньої програми й надання слухних пропозицій.

Критерій 9. Прозорість та публічність

На сайті ЗВО варто збільшити кількість інформації, яка б ілюструвала реальні процеси у межах освітньої програми (текстові та фото повідомлення щодо навчального процесу, практичної підготовки, результатів засідань різних рад й комісій щодо покращення змісту ОП тощо). Також необхідно зробити доступною для усіх учасників освітнього процесу інформацію щодо освітньо-наукової діяльності кафедри лісівництва, яка була надана експертній групі.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ